

Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia

Názov ŠkVP	iŠkVP
Názov ŠVP	inovovaný Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ v Slovenskej republike inovovaný Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	ISCED 1 – Primárne vzdelávanie, ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	
Forma štúdia	
Vyučovacia jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika výchovy a vzdelávania

Vzdelávací program pre žiakov s VPU, začlenených žiakov charakterizuje výchovu a vzdelávanie a vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na žiakov. Zabezpečuje úpravu foriem, metód a prístupu vo výchove a vzdelávaní žiaka a rešpektuje úpravy vyplývajúce z prítomných porúch učenia nielen vo vzdelávaní, ale i v hodnotení a klasifikácii.

Podľa vzdelávacieho programu sa vzdelávajú žiaci, ktorí majú diagnostikované špecifické vývinové poruchy učenia (VPU), začlenení žiaci.

Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu školy a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s vývinovými poruchami učenia. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

Vyučujúci žiakov sa oboznámi s výsledkami pedagogicko-psychologického vyšetrenia, špeciálno-pedagogického vyšetrenia žiaka. Vo vyučovacom procese pracujú podľa odporúčaní špec.pedagóga a psychológa s rešpektovaním a zohľadňovaním diagnózy.

2. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s VPU plnia rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl v primárnom vzdelávaní a nižšom strednom vzdelávaní. Cieľom vzdelávania žiakov s vývinovými poruchami učenia v primárnom a nižšom sekundárnom stupni je pripraviť žiakov na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať zvolenú profesiu.

3. Výchovné a vzdelávacie stratégie

V záujme žiaka sú rešpektované odporúčania uvedené v správe z odborného vyšetrenia, k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní, výchove a k postupom pri hodnotení a klasifikácii. Vo výchovno-vzdelávacom procese je žiak:

- akceptovaný, rešpektujú sa špecifiká jeho osobnosti
- je rešpektované správanie žiaka spôsobené jeho narušením
- podporovaný a usmerňujú jeho spôsoby sebarealizácie
- povzbudzovaný a vytvárajú sa príležitosti pre pozitívne hodnotenie
- stimulovaný rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- podporovaný v snahe o ústnu i písomnú komunikáciu
- podnecovaný na hodnotiace myslenie a vedený k primeranému sebahodnoteniu

- vedený k samostatnosti a pozitívnym prístupom sa zvyšuje jeho sebadôvera

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov žiaka, ktoré môžu byť prítomné, napr.:

- ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách
- pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti
- motorická instabilita
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností
- znížená miera koncentrácie a vytrvalosti pozornosti
- neadekvátne emocionálne reakcie
- zvýšená unaviteľnosť
- znížená sebadôvera
- nerovnomerné výkony a i.

Učiteľ kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť. Zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s a nereferuje o nich pred inými žiakmi, rodičmi.

4. Stratégie vyučovania

Rozvíjanie schopností, ktoré sú narušené v dôsledku diagnostikovanej VPU sa prelína celým vyučovacím procesom, t.j. používajú sa špecifické postupy pri výučbe všetkých predmetov a pôsobi sa cielene a komplexne na celú komunikačnú schopnosť žiaka.

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia,
  - pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka. V individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
  - pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
  - nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
  - využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
  - nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu,
  - systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
  - poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
  - priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
  - pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú – uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské poradenské zariadenie,
  - otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
  - pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe,
  - umožní, aby školský špeciálny pedagóg mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom
- Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania sa pomáha žiakovi s VPU pri jeho profesionálnej orientácii a tým sa prispieva k jeho úspešnému sociálnemu začleneniu.

5. Hodnotenie

Žiaka s VPU posudzujeme individuálne, postupujeme podľa pokynov k hodnoteniu a klasifikácii, na základe správy z poradenského zariadenia.

Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU:

1. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s VPU učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický zdravotný stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.

2. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.

3. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga .

4. O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s VPU po konzultácii so špeciálnym pedagógom.

5. Pri hodnotení žiaka s VPU učiteľ taktne posudzuje úroveň jeho vedomostí nielen v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

6. V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s VPU pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho úspešnému sociálnemu začleneniu.

6. Obsah vzdelávania

Obsah školského vzdelávania žiakov s poruchou pozornosti a aktivity v základných školách je rovnaký ako obsah školského vzdelávania žiakov základných škôl.

Vzdelávacie oblasti a prierezové témy sú totožné so vzdelávacími oblasťami a prierezovými témami podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy a podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s VPU sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia primárneho vzdelávania alebo nižšieho stredného vzdelávania. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

Rámcové učebné plány sú totožné s rámcovými učebnými plánmi podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy a podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy. Žiak začlenený v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej aj „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu žiakov s vývinovými poruchami učenia.

Profil absolventa Žiak s VPU po absolvovaní primárneho vzdelávania a nižšieho stredného vzdelávania disponuje na veku primeranej úrovni rovnakými kľúčovými kompetenciami, ako absolvent primárneho vzdelávania a nižšieho stredného vzdelávania v základnej škole.

Obsah vzdelávania žiakov s VPU v školskej integrácii je rovnaký ako obsah vzdelávacích oblastí príslušných predmetov pre štátny vzdelávací program žiakov základných škôl. Vzdelávacie oblasti sú však doplnené o oblasť ŠPECIÁLNOPELAGOGICKÁ PODPORA, do ktorej sú zaradené špecifické vyučovacie predmety individuálna logopedická intervencia a rozvíjanie špecifických funkcií . Pri vzdelávaní žiakov s vývinovou poruchou učenia sa z hľadiska zaradenia vyučovacieho predmetu individuálne pristupuje podľa ich vlastných potrieb a obsah vyučovacieho predmetu ILI nie sú povinní žiaci plniť, ak nemajú diagnostikovanú aj narušenú komunikačnú schopnosť. Hodiny určené na výučbu daného špecifického vyučovacieho predmetu, ktorý podľa vyjadrenia poradenského zariadenia žiak/žiaci nepotrebuje, sa použijú na:

a) posilnenie výučby iných špecifických vyučovacích predmetov,

b) posilnenie vyučovacích predmetov, na ktorých žiak so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami nemôže napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorý postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu,

c) vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do vzdelávacieho programu.

Škola žiakovi v školskej integrácii vytvára podmienky na plnenie obsahu špecifických vyučovacích predmetov. Spôsob plnenia obsahu a samotný obsah príslušného špecifického predmetu podľa potrieb žiaka na základe odporúčaní poradenského zariadenia sa uvedie v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Spôsob plnenia obsahu týchto predmetov môže byť na vyučovacej hodine, individuálne so školským špeciálnym pedagógom alebo špeciálnym pedagógom z poradenského centra v škole, alebo dochádzaním žiaka do poradenského zariadenia.

Žiaci so ŠVVP so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú začlenení, postupujú podľa Individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu s prihliadnutím na narušenie. Na základe odporúčaní CPPaP môžu postupovať aj podľa Individuálneho vyučovacieho plánu v určených predmetoch. Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôsobiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu. Jedná sa o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka bez príslušných úprav.